

Antonie se pohybuje tak, jak očekával. Kornelie a ostatní se vyvíjejí normálně. Ani za nic na světě by byl mladší meteorolog neodhalil šéfovi, že dává jména — dívčí jména — těm velkým pohybujícím se prostorům nízkého tlaku. Ale ospravedlňoval tento sentimentální vrtoch tím, že si v duchu představoval, že každá bouře je skutečná osobnost a že může snadněji říci (sám sobě ovšem) „Antonie“ než nízkotlaký střed, který byl včera na šířce jedna sedmdesát pět východně a na délce čtyřicet dva severně!

George W. Steward, *Bouře* (překlad Věry Dědinové a Břetislava Hodka)

POUŽITÍ VLASTNÍCH JMEN V METEOROLOGII TRADIČNÍ, NOVÉ A BUDOUCÍ OBLASTI ZKOUMÁNÍ*

Klíčová slova: rodné jméno, meteorologie, bouře, terminologie, nomenklatura

1. ÚVOD

Počasí má zásadní význam pro přežití člověka, pro jeho obživu i osobní plány. Nejstarším meteorologickým spisem je Aristotelova „Meteorologica“ ze 4. století před n. l. Hlavní rozvoj meteorologie klade Munzar (1989, s. 111) do období od konce 15. století, kdy vzrostl význam meteorologických pozorování v souvislosti se zámořskými cestami, a do 17. století, kdy byly vyvinuty tlakoměr a teploměr. Terminologie meteorologie se stejně jako terminologie jiných přírodních věd vyznačuje termíny tvořenými z řecko-latinských základů, terminologickými kolo-kacemi a výpůjčkami. Ty přichází nejen z angličtiny, ale také z exotických jazyků (označení větrů *harmatan*, *chamsin*, *monzun*, nebo částečná synonyma *cyklón*, *hurikán* a *tajfun*). Časté je tvoření termínů metaforami (*oko hurikánu*, *atmosférická fronta*, *skleníkový efekt* atd.). O významu meteorologie svědčí, že některé její termíny přechází do neterminologického užívání. Poštolková (1977, s. 112)

---

* Naše poděkování patří panu RNDr. Miloslavu Müllerovi, Ph.D., z Katedry fyzické geografie a geokologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze a Ústavu fyziky atmosféry Akademie věd České republiky a vedoucímu terminologické skupiny České meteorologické společnosti, který text prohlédl očima meteorologa i terminologa.

uvádí termíny *klima*, *atmosféra* a *ovzduší*, u kterých došlo v neterminologickém použití k významovému přehodnocení a která se užívají i v oblasti duševních jevů (*příznivé / nepříznivé duchovní / myšlenkové klima*).

Kromě jednotek meteorologii vlastních se v její terminologii vyskytují termíny sdílené s nadřazenými vědami (především fyzikou) a s vědami souvisejícími (např. hydrologií nebo astrofyzikou). Tato terminologie byla v českém prostředí kvalitně zpracována, zpočátku encyklopedicky (Munzar, 1989) a dále v šestijazyčném elektronickém slovníku České meteorologické společnosti (Česká meteorologická společnost, b. d., 2017), který navazuje na „Meteorologický slovník výkladový a terminologický“ (Sobíšek a kol., 1993). Při společnosti působí terminologická skupina, která kromě správy slovníku rozvíjí výzkum české i zahraniční meteorologické terminologie (Ústav fyziky atmosféry, b. d.). Podrobně shrnují vývoj české meteorologické lexikografie od meziválečného období do současnosti Müller a Zacharov (2022), vývoj a současný stav mezinárodní meteorologické lexikografie Müller a kol. (2022). K vývoji samotného termínu *meteorologie* viz Novotný a kol. (2023).

Jde o onomasticky zajímavou terminologii, která — kromě nomenklatury bouří, o níž nám v tomto článku jde — zahrnuje:

- eponyma obsahující antroponyma, a to několika typů — s jedním příjmením (*Beaufortova stupnice*), se dvěma příjmeními (*Saffirova–Simpsonova stupnice*), a termíny s detoponymickými adjektivy (*aleutská cyklona*, *Labradorský proud*);
- chrématonyma označující meteorologické stanice, mapy, společnosti, časopisy, meteorologické družice, modely počasí atd.;
- fyzikální jednotky z apelativizovaných antroponym (*pascal*, *celsius*, *fahrenheit*), apelativa založená na metonymiích a metaforách (*fata morgána*, podle mořské víly Morgany, která ukazuje přeludy a vidiny mizící beze stopy; Munzar, 1989, s. 57);
- mytonyma v lidové meteorologické terminologii (*meluzína* ze jména víly), dehagionymická adjektiva odkazující na jména svátků (*medardovské počasí*, *fabiánské počasí*) a řadu kalendářních jmen v lidových pranostikách.

V tomto článku chceme (a) popsat tradiční pojmenování tropických bouří od 19. století, (b) představit zvyklosti v pojmenovávání mimotropických bouří od 21. století v USA a v Evropě a pokusit se o jejich analýzu, (c) poukázat na možné budoucí oblasti pojmenovávání meteorologických jevů. Poznatky zobecníme a zamyslíme se nad paralelami s pojmenováním souvisejících jevů.

2. STALETÁ TRADICE POJMENOVÁVÁNÍ TROPICKÝCH BOUŘÍ

Historii pojmenovávání tropických bouří popsali populárně-naučnou formou Munzar a kol. (1990). V onomastických příručkách jsou jména meteorologických

jevů opomíjena. Nezmiňují je starší onomastikové jako Šmilauer (1963), Svoboda a kol. (1973) či Šrámek (1999), ani novější práce (David a kol., 2022; Pleskalová, 2016) a zmínku o nich nenacházíme ani v „The Oxford Handbook of Names and Naming“ (Hough & Izdebska, 2016) nebo v terminologii Mezinárodní rady onomastických věd (International Council of Onomastic Sciences, b. d.). V rámci typologie vlastních jmen vyčleňuje Van Langendonck (2007, s. 201–202) tato jména do samostatné kategorie, ale věnuje pouze několik řádků jménům hurikánů. Leroy (2004, s. 34) pro tato jména používá termín *fenonyma* a kromě názvů bouří mezi ně překvapivě řadí i názvy hvězd a planet. Otázka zařazení těchto jmen je sporná, jde o jevy proměnlivé v čase (bouře trvají dny až týdny) i v prostoru (mohou se přesouvat na vzdálenost tisíců kilometrů). Snad bychom mohli určitou paralelu vytvořit mezi hydronymy, mezi něž patří také různé typy mořských proudů, ovšem ty mají relativně stabilní průběh i trvání. Více by se tato jména blížila pojmenování pomíjivých jevů souvisejících s počasím, jako jsou požáry, laviny a povodně.

Podle rychlosti větru je hranice pro označení tropická bouře 17 m/s (Müller, 2014, s. 8). Při překonání 33 m/s se označují jako tajfuny v severozápadním Pacifiku, cyklony v jihozápadním Pacifiku a v Indickém oceánu, hurikány v severovýchodním Pacifiku a v severním Atlantiku, včetně karibské a středoamerické oblasti, ale již od hranice tropické bouře dostávají vlastní jména (Müller, 2022, s. 9).

Po dlouhou dobu se bouře pojmenovávaly jmény světců podle data, kdy na danou oblast působily, např. Hurikán svatá Anna, který udeřil v Portoriku na svátek Anny 26. července 1825. Počátky systematického pojmenovávání tropických bouří jsou spojeny se jménem australského meteorologa Clementa L. Wraggeho, který od 90. let 19. století bouře označoval písmeny řecké abecedy, pak jmény postav řecké a římské mytologie, jmény politiků (údajně těch, které neměl v oblibě) a ženskými rodnými jmény (Adamson, 2003, s. 359). Zvyk upadl v zapomnění a ve 40. letech 20. století se k němu vrátila americká meteorologická služba, zřejmě pod vlivem románu *Bouře (Storm)* George Rippeyho Stewarta (1941), ve kterém mladý meteorolog na synoptické mapě pro zábavu pojmenovává tlakové níže jmény dívek ze svého života — viz úvodní citát (Munzar, 1989, s. 214). Gudde v 50. letech upozorňuje na pozdvižení, které ve veřejnosti vyvolávalo pojmenovávání těchto destruktivních jevů ženskými jmény spojovaných jinak se „vznešeností a půvabem“ (Gudde, 1955, s. 34).

Systematičtěji se bouře začaly pojmenovávat za druhé světové války, většínou podle manželek armádních meteorologů. Po válce byly bouře pojmenovávány několik let slovy vojenské hláskovací abecedy (*Able, Baker, Charlie...*) a v roce 1953 začala americká meteorologická služba pro bouře používat ženská rodná jména. V roce 1975, který OSN vyhlásila Mezinárodním rokem ženy, rozhodl australský ministr pro vědu William L. Morrison, že diskriminační praxi ukončí

a že pro pojmenování bouří budou používána i jména mužská, přičemž prvním bylo *Ray* (Munzar a kol., 1990, s. 274). Praxe se rozšířila pro atlantické bouře a bouře v Mexickém zálivu. Seznamy jmen pro jednotlivé oblasti a vysvětlení jejich přidělování nalezneme na stránkách Světové meteorologické organizace (World Meteorological Organization, 2023), kde jsou uvedeny zásady pro volbu jmen, která by měla být regionálně známá, zapamatovatelná, krátká, snadno vyslovitelná a jedinečná.

Bouřím jsou přidělována jména z předem vytvořených seznamů. Bouře v Karibském moři, Mexickém zálivu a severním Atlantiku jsou pojmenovávány jmény ze šesti opakujících se seznamů amerického Národního hurikánového centra. Seznam pro rok 2024 obsahuje dvacet jedna abecedně řazených rodných jmen: *Alberto, Beryl, Chris, Debby, Ernesto, Francine, Gordon, Helene, Isaac, Joyce, Kirk, Leslie, Milton, Nadine, Oscar, Patty, Rafael, Sara, Tony, Valerie* a *William* (National Hurricane Center, b. d.). Vynechána jsou méně běžná jména začínající písmeny Q, U, X, Y a Z. Tentýž seznam bude opět použit za šest let, tedy v roce 2030. Kromě jmen obvyklých v angloamerickém prostředí jsou s ohledem na hispanofonní a frankofonní země v oblasti (např. Kuba, Mexiko a Haiti) na seznam řazena španělská a francouzská jména. V případě, že se během sezóny vyskytlo více než dvacet jedna bouří, byly rozlišovány řeckými písmeny. Od roku 2021 jsou jména čerpána z náhradního seznamu. Analogicky, s použitím jiných seznamů, jsou pojmenovávány bouře v severovýchodním Pacifiku a v dalších oblastech, přičemž desítky stávajících seznamů je různě dlouhá. Nejkratší je seznam Střediska varování proti cyklónům v Jakartě, které používá seznam opakujících se deseti jmen (World Meteorological Organization, 2023). Přesuny bouří v prostoru mají dopady i pro jejich pojmenování. Jak uvádí Kislw (2008, s. 29), dříve bývalo zvykem, že při přesunu měnila bouře své jméno: atlantická bouře *Cesar* se po přechodu do severovýchodního Pacifiku přejmenovala na *Douglas*. V současnosti se jméno zachovává.

Neobvykle jsou přidělována jména Tokijským meteorologickým střediskem tajfunům v severozápadním Pacifiku a Jihočínském moři. Seznam jmen až na výjimky neobsahuje rodná jména, ale označení rostlin, zvířat, pokrmů a další apelativa. Je uspořádán abecedně podle navrhujících zemí, takže výsledný seznam abecední není (čtrnáct zemí navrhovalo po deseti jménech). Prvním jménem je *Damrey* „slon“ navržené Kambodžou, druhým je *Haikui* „sasanka“ navržené Čínou, třetím *Kirogi* „divoká husa“ navržené Severní Koreou atd. Jména jsou přidělována postupně, nikoliv v cyklech (Kislw, 2008, s. 21–22). Cyklické nebo průběžné pojmenovávání odpovídá tomu, zda se na daných územích bouře vyskytují po omezenou část roku, nebo zda se vyskytují průběžně po celý rok.

V případě, že bouře způsobí dramatické škody nebo větší oběti na lidských životech, bývá jméno na žádost členského státu Světové meteorologické organizace vyraženo z užívání (v angličtině se užívá termín *retired name*). Jedním z nich je jméno bouře *Katrina*, která v roce 2005 zasáhla New Orleans, vyžádala si téměř dva tisíce obětí a způsobila škody za sto osm miliard dolarů (Medlin a kol., 2022). V posledním půlstoletí byly vyraženy desítky jmen, např. *Fiona* (2022), *Ian* (2022), *Laura* (2020) atd. Vylučuje se tím opětovné užití jména vyvolávajícího strach, což je funkce, kterou jinak v přírodních vědách nepozorujeme často¹.

Zajímavé je vyřazení některých jmen z jiných důvodů. Přestože použitírodných jmen bez vazby na konkrétní osobnost brání vzniku debat o jejich vhodnosti jako v jiných nomenklaturách², ani meteorologie se kontroverzím neubráníla. Pro nežádoucí konotace byla vyřazena jména hurikánů *Adolph* (2001), *Israel* (2001) a *Isis* (2016) (Atlantic Oceanographic & Meteorological Laboratory, 2023a). U prvních dvou je důvod zřejmý, u třetího šlo o nechtěnou homonymii se zkratkou ISIS užívanou v médiích pro označení džihádistické teroristické organizace.

3. POJMENOVÁNÍ ZIMNÍCH BOUŘÍ VE 21. STOLETÍ A POKUS O JEJICH ANALÝZU

Pojmenovávání zimních bouří americkým komerčním televizním kanálem Weather Channel popisuje Nuessel (2015) jako zcela nový jev, který může získat oblibu. Autor měl zřejmě pravdu, protože léta 2023/24 jsou v pořadí dvanáctou sezónou, kdy jsou v Americe zimní bouře pojmenovávány (Erdman, 2023). Přestože americká meteorologická služba tato jména neuznává, ve sdělovacích prostředcích se běžně užívají. Jména redakce volí tak, aby se neshodovala se jmény hurikánů a mnohá pochází z řecké a římské mytologie. Bylo tomu tak i v případě první pojmenované zimní bouře *Athena*³, jež v listopadu 2012 zasáhla Delaware, New Jersey, New York a Novou Anglii. Jména jsou zveřejňována vždy

¹ Příručka Světové zdravotnické organizace pro pojmenování infekčních nemocí např. doporučuje, aby nové názvy nemocí neobsahovaly zeměpisná a osobní jména, označení povolání a slova budící obavy, např. *neznámý* nebo *smrtelný* (World Health Organization, 2015).

² Např. v botanické nomenklatuře nacházejí Smith a Figueiredo (2022) eponyma oslavující diktátory a imperialisty a zmiňují Cecila Rhodese (1853–1902), jehož jméno nese více než sto rostlin. Jméno měsíčního kráteru *Lenard* pojmenovaného podle nacisty a nositele Nobelovy ceny za fyziku Philippa Lenarda (1862–1947) bylo v roce 2020 zrušeno a kráter je dnes bezejmenný (International Astronomical Union, b. d.-a).

³ Řeckou podobu jména *Athina* nesla evropská bouře z října 2021, pojmenovaná skupinou meteorologických služeb Řecka, Kypru a Izraele. Koexistence variant téhož jména by měla být varováním před jazykovou adaptací jmen (jako se to dělo např. v Polsku v případě bouře *Xaver* v roce 2013, jejíž jméno bylo adaptováno jako *Ksawery*).

v říjnu, jsou jedinečná a v průběhu let se neopakují. Aby si bouře „zasloužila“ jméno, musí zasahovat oblast o rozloze alespoň 400 000 km², nebo dva milióny obyvatel. Na rozdíl od jmen tropických bouří jsou používána také jména začínající na Q, U, X, Y a Z (*Quadir, Unitas, Xenops, Yoshino* nebo *Zyler*).

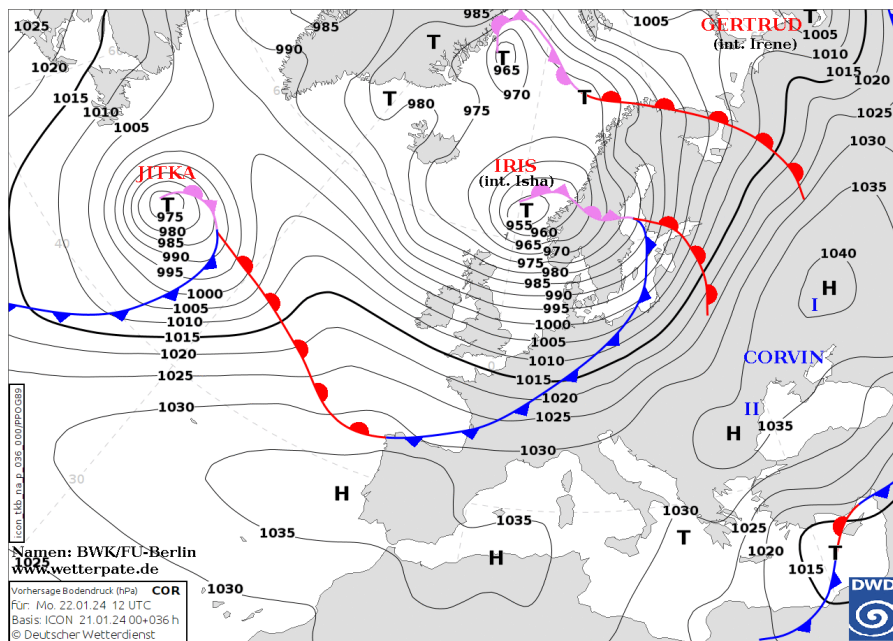
Historie pojmenovávání evropských bouří sahá do stejného poválečného období, kdy se začaly pojmenovávat tropické bouře v Americe, zvyklosti pojmenovávání však prošly v 21. století velkou změnou. Historii jejich pojmenovávání nalezneme na stránkách Météo France (b. d.), kde je uvedeno, že od roku 1954 pojmenovává mimotropické cyklóny a anticyklóny Svobodná univerzita v Berlíně, a to abecedně každý rok samostatně, přičemž v sudých letech jsou pro tlakové výše používána mužská jména a pro níže ženská jména a v lichých letech opačně.

Na webových stránkách zmíněné univerzity jsme zaznamenali pozoruhodnou praxi, kdy od roku 2002 lze pojmenování tlakové níže nebo výše zakoupit (Institut používá slovo *Patenschaft* „kmotrovství“). Pojmenování tlakové výše stojí tři sta devadesát euro a pojmenování níže dvě stě šedesát euro, včetně DPH. Rozdílná cena se zdůvodňuje tím, že tlakových níží se ročně vyskytuje více (na stránkách Institutu meteorologie univerzity je uvedeno, že jich bývá sto třicet až sto padesát) a přetrvávají kratší dobu než tlakové výše, kterých bývá jen padesát až šedesát. Dle pravidel Institutu lze použít pouze skutečná rodná jména (v případě pochybnosti se lze prokázat např. kopií občanského průkazu). Institut uvádí, že příležitosti využilo několik tisíc osob a že jméno může být originálním narozeninovým nebo vánočním dárkem (Freie Universität Berlin, 2019). V srpnu 2023 zbývalo jen několik volných písmen pro oblasti vysokého tlaku, která budou v roce 2024 mužská, a oblasti nízkého tlaku, která budou ženská. Při troše štěstí může výrazná bouře vejít v mediální známost nebo do dějin meteorologie. Jména se používají i v českém prostředí, především ve spojení s výjimečně hlubokou tlakovou níží provázenou silným větrem a mající potenciál způsobit škody či zranění (Žák, 2021)⁴.

Od roku 2015 začalo bouře v Evropě pojmenovávat postupně šest geograficky uspořádaných skupin meteorologických služeb, které vytvářejí vlastní seznamy jmen (např. západní skupinu tvoří Irsko, Spojené království a Nizozemsko, středozevní skupinu Itálie, Slovinsko, Chorvatsko, Severní Makedonie, Černá hora a Malta). Bouře dostává jméno ve chvíli, když dosáhne oranžového nebo červeného stupně nebezpečí. Při přechodu z jedné zóny do druhé bouře zachovává své prvotní jméno.

---

⁴ Podobný jev pozorujeme v astronomii, kdy některé firmy „prodávají“ jména hvězd. Od této praxe se Mezinárodní astronomická unie distancuje a upozorňuje, že zakoupená jména nemají oficiální váhu s odůvodněním, že „noční obloha náleží každému z nás“ (International Astronomical Union, b. d.-a).

Obr. 1. Synoptická mapa meteorologické služby Deutscher Wetterdienst s vyznačenými jmény tlakových níží (*Gertrud*, *Iris* a *Jitka*) a výší (*Corvin*) k 22. 1. 2024. Jméno *Iris* použil Institut meteorologie Svobodné univerzity v Berlíně, jméno *Isha* přiřadila britská meteorologická služba a na mapě je označeno jako *int. Isha* (zdroj: Aktion Wetterpate, <https://www.wetterpate.de>).

Pro pokus o vlastní analýzu jmen bouří jsme zvolili seznamy jmen jihozápadní skupiny zemí tvořené Francií, Španělskem, Portugalskem, Belgií a Lucemburskem pro sezóny 2019/20 až 2023/24. Seznamy jsou zveřejňovány vždy před zimní sezónou a jejich přehled nalezneme např. na stránkách španělské meteorologické služby AEMET (b. d.). Pro každou sezónu seznam obsahuje dvacet jedna střídavě mužských a ženských rodných jmen. Celkem za posledních pět let dostaneme těchto sto pět jmen:

– 2019/20: *Amelie, Bernardo, Cecilia, Daniel, Elsa, Fabien, Gloria, Herve, Ines, Jorge, Karine, Leon, Myriam, Norberto, Odette, Prosper, Raquel, Simon, Teresa, Valentin* a *Wanda*;

– 2020/21: *Alex, Barbara, Clement, Dora, Ernest, Filomena, Gaetan, Hortense, Ignacio, Justine, Karim, Lola, Mathieu, Nadia, Octave, Paula, Rodrigo, Sofia, Tristan, Viviane* a *Walter*

– 2021/22: *Aurore, Blas, Celia, Diego, Evelyn, Fabio, Georgia, Hans, Isabel, Jean-Louis, Konstantina, Lucas, Marjane, Nicolai, Odalys, Paris, Rada, Stefano, Taimi, Vladimir a Walis*;

– 2022/23: *Armand, Béatrice, Claudio, Denise, Efraïn, Fien, Gérard, Hannelore, Isaack, Juliette, Kamiel, Larisa, Mathis, Noa, Oscar, Patricia, Rafael, Sarah, Tiago, Valérie a Waid*;

– 2023/24: *Aline, Bernard, Celine, Domingos, Elisa, Frederico, Geraldine, Hipolito, Irene, Juan, Karlotta, Louis, Monica, Nelson, Olivia, Pierrick, Renata, Sancho, Tatiana, Vasco a Wilhelmina*.

Při rozboru se nelze opřít o předchozí onomastické výzkumy, protože ty, pokud je nám známo, nebyly provedeny. Sporadicky zaznamenané zdroje se týkají jiných skupin jmen užívaných v meteorologii a neobsahují vlastní analýzy (Gudde, 1955; Nuessel, 2015; Van Langendonck, 2007). Použití nelze ani zdroje týkající se pojmenování jevů, které mohou bouře připomínat, jako jsou požáry. Pojmenování bouří je totiž zcela odlišné: napřed jsou z inventáře rodných jmen sestaveny seznamy a jména jsou poté systematicky a chronologicky přiřazována konkrétnímu povětrnostnímu jevu. Sublett a Sublett (2023) sice jména požárů kladou do souvislosti se jmény bouří, ale připouštějí základní rozdíl v tom, že požáry jsou pojmenovány po svém vzniku, zatímco jméno bouře je dáno předem. Akt pojmenování zůstává často potenciálním, protože ze seznamů se použije tolik jmen, kolik bouří je potřeba pojmenovat (ve výčtech výše jména bez tučného zvýraznění), a se zvyšujícím se pořadím v seznamu pravděpodobnost skutečného použití jména klesá. V zásadě by pro analýzu bylo možno použít hledisko (a) původu, (b) formy a (c) frekvence použitých jmen a, především, (d) hledisko založené na teorii onymických funkcí.

Pokud jde o první hledisko, lze vyjít z hrubého dělení rodných jmen dle Knappové (2002, s. 9–13) na jména slovanská, hebrejská, řecká, latinská a germánská. V potaz je třeba vzít jazyky užívané na území států jihozápadní meteorologické skupiny, tedy jazyky románské (francouzština, portugalština, španělština a katalánština), germánské (němčina, nizozemština a lucemburština), keltské (bretonština) a neindoevropské (baskičtina)⁵. Hned v první sadě jmen pro 2019/20 nacházíme jména germánská (*Bernardo, Amelie a Norberto*), latinská (*Cecilia, Fabien, Gloria, Prosper a Valentin*), hebrejská (*Daniel, Elsa, Myriam, Raquel a Simon*), řecká (*Ines, Jorge a Teresa*), románská (*Vasco*) a slovanská (*Wanda*) a kromě nich též jména bretonská (*Herve*) a severská (*Karine*). V dalších sezónách se vyskytla také jména arabská (*Karim*), anglická (*Nelson*), finská (*Taimi*) atd.

⁵ Jde o zjednodušený výčet zahrnující jazyky s různým stupněm úřednosti. Francouzské ministerstvo kultury uvádí dvacet regionálních jazyků užívaných na území kontinentální Francie a padesát jazyků ve francouzských zámořských územích (Ministère de la Culture, b. d.).

(původ jmen ověřován dle Knappové, 2002, případně dle Tanet a Hordé, 2001). Problém podobné analýzy je časté ovlivnění jména více jazyky (*Odette* je francouzské deminutivum německého jména *Oda*) a odlišný výklad různých autorů. Knappová (2002, s. 256) vysvětluje jméno *Lola* jako osamostatněnou podobu jmen *Aloisie*, *Ludmila*, *Karolína* aj., v románském prostředí se většinou interpretuje jako deminutivum *Dolores* (Tanet & Hordé, 2000, s. 133). U jména *Leo* Knappová (2002, s. 121) uvádí původ řecký, nebo germánský, Tanet a Hordé (2000, s. 279) původ latinský. Potíží je dále nemožnost jednoznačně stanovit původ složených a zdvojených jmen, jejichž součásti mají odlišný původ (např. hebrejsko-germánské *Jean-Louis*). Ještě zásadnější je námitka, že tato analýza nám ve skutečnosti o samotném jevu pojmenování bouří mnoho neřekne, snad kromě toho, že autoři seznamů se snaží o pestré zastoupení jmen různého původu a že se v nich do jisté míry odráží jazyky užívané na daném území.

Ani druhé, formální hledisko podstatu jevu příliš neobjasní, kromě toho, že se autoři snaží volit jména tvarově nekomplikovaná. Ze seznamů je patrné, že jde většinou o jména jednoslovná, kromě zdvojeného *Jean-Louis*, přestože např. ve francouzštině je tento typ běžný. Seznamy obsahují též složená jména *Hannelore* a *Marjane*. Patrná je tendence vyhýbat se diakritice. U jmen *Gaetan* a *Herve* by byly náležitější tvary *Gaétan*, *Gaëtan* a *Hervé*, i když tvary bez diakritiky se vyskytují také, byť řídce, a bylo by je možno považovat za varianty užívané v Provence nebo v Bretani. Výjimečně se diakritika vyskytují, a to v sezóně 2022/23 (*Béatrice*, *Gérard*, *Valérie* a *Efraïn*). Seznamy obsahují zkráceniny vzniklé apokopou (*Dora* z *Dorothea*, *Elisa* z *Elisabeth*, *Alex* z *Alexander*) nebo aferézou (*Fien* z *Josefien*, *Tiago* ze *Santiago*, *Hans* z *Johannes*). Jména se objevují v jazykových variantách (portugalské a španělské *Jorge*, *Juan*, *Raquel* nebo bretonské *Pierrick* z *Pierre*). S těmito variantami autoři seznamů nakládají jako se samostatnými jmény, jak ukazuje španělské a portugalské *Bernardo* v letech 2019/20 a francouzské *Bernard* v letech 2023/24, francouzské *Fabien* v sezóně 2019/20 a španělské *Fabio* v sezóně 2021/22. Autoři se snaží alternovat jména mužská a ženská a málokdy se stane, že uvedené jméno lze vykládat jako obourodé, jako je to u nepříliš častého jména *Evelyn*, u něhož výrazně převažuje ženský rod. V seznamech jsou vynechána jména začínající písmeny Q, U, X, Y a Z, která jsou neobvyklá⁶.

Zkoumat by bylo možno volbu jmen z hlediska frekvence užití a tato analýza by byla usnadněna tím, že minimálně pro Belgii, Francii a Španělsko jsou dostupné údaje národních statistických úřadů. Seznamy obsahují jména, která např. ve

⁶ Francouzský „Dictionnaire des prénoms“ obsahující přes tři tisíce jmen uvádí osm jmen začínajících na Q, šestnáct jmen na U, třicet devět jmen na Y a osm jmen na Z, včetně variant *Quintin* / *Quentin*, *Ulrique* / *Ulrich*, *Yan* / *Yann* atd.; žádné jméno v něm nezačíná písmenem X (Tanet & Hordé, 2000).

Francii patří mezi nejoblíbenější, ale také jména málo používaná (slovanská jména). V roce 2022 byl ve Francii *Louis* pátým nejčastějším chlapeckým a *Juliette* dvacátým prvním nejčastějším dívčím jménem (Institut National de la Statistique et des Études Économiques, b. d.). Jméno *Olivia* téhož roku zaujalo první a jméno *Lucas* sedmou příčku žebříčku nejoblíbenějších rodných jmen v Belgii (Statbel, b. d.) a *Lucas* zároveň figuruje na pátém místě „španělského“ seznamu (Instituto Nacional de Estadística, 2024). Hned však vidíme, že analýza by u každé země vypadala jinak, závisela by na jazykové situaci dané země a v rámci zemí by se lišila podle krajů (kontinentální Španělsko a Francie a jejich zámořská území). Ani toto hledisko k poznání námi studovaného jevu příliš nepřispěje.

Zajímavější by byla analýza založená na funkčním hledisku, které lze zobecnit i pro jiné soubory jmen bouří. Blanár (1996, s. 17) podotýká, že vlastní jména se vyznačují jednak funkcemi, které plní i apelativa, takovým způsobem, jak je vyděluje Jakobson (např. 1960), jednak funkcemi specifickými, přičemž obě kategorie mají společnou nominační funkci. Na výčtu a definicích funkcí nepanuje shoda a dle Šrámka je v jejich chápání „patrná odlišnost nejen v přístupu, ale i ve stupni zobecnění“ (Šrámek, 1999, s. 23). Za základ vezmeme podrobnou klasifikaci onymických funkcí Knappové (1992, též 2016).

– Základní je pro vlastní jména v meteorologii *identifikační* funkce plynoucí ze společenské potřeby pojmenovávat dané jevy. Bylo by snad vhodnější použít označení *diferenciační*, protože právě pojmenováním definovaného povětrnostního jevu dochází k jeho potřebnému odlišení od jiných jevů téže třídy. Pojmenovaný jev je snáze zapamatovatelný, rychleji sdělitelný a stává se méně zaměnitelným, když se na nepřilíhající ploše oceánů vyskytuje několik v čase nestálých a v prostoru se přesunujících bouří. Je to spjato i s bezpečnostními aspekty, kdy záměna bouře s jinou může mít tragické následky.

– Funkce *psychologická* je u pojmenování bouří velmi významná a je možná vedle předchozí funkce základní. Pojmenovaný nebezpečný meteorologický jev se může jevit méně hrozný, protože lidé se více obávají neznámých věcí než těch, o kterých alespoň něco vědí. Projevem této funkce je upuštění od užívání jmen mimořádně tragických tropických bouří, které jsme zmínili výše.

Následující dvě funkce se uplatňují spíš okrajově.

– O funkci *společensky klasifikující* by bylo možno uvažovat u evropských i tropických bouří v tom smyslu, že např. irské nebo chorvatské jméno může prostorově zařazovat bouři do západní Evropy nebo Středomoří. To je z hlediska autorů nezáměrné a z hlediska příjemce nespolehlivé, protože bouře si při přesunu na velké vzdálenosti zachovávají jména. Rozbor původu jmen navíc ukázal výskyt např. slovanských či arabských jmen v seznamech jmen bouří jihozápadní Evropy. Časově jména zařazovala tropické bouře před ustálením dnešních zvyklostí v době, kdy se pro ně užívala jména světců podle data jejich působení, jak jsme popsali

výše. I dnes jméno bouře vypovídá něco o době jejího výskytu. Když ne absolutně, tak minimálně relativně ve vztahu k ostatním bouřím téže sezóny, protože seznamy jsou abecední a bouře se pojmenovávají chronologicky: v sezóně 2023/24 udeřila bouře Aline 17. října 2023, Bernard až po ní, 20. října 2023, a zatím poslední Renata 14. dubna 2024. Plyne z toho, že bouře *Pierrick* se vyskytla před touto poslední a že až po ní udeří Sancho, pokud se ovšem další bouře vyskytne.

– Funkce *konotační* je v meteorologii nežádoucí a bývá důvodem pro nepoužití jména či jeho vyřazení z použití. To platí o jménech evropských i neevropských bouří a v souvislosti s tropickými bouřemi jsme zmínili vyřazení jmen *Adolph*, *Israel* a *Isis*. Pravidla Světové meteorologické organizace stanovují, že jména by neměla vzbuzovat nepřijatelné konotace a že bouře nejsou pojmenovávány podle konkrétních jednotlivců (World Meteorological Organization, 2023). V souvislosti s konotací je zmiňována *honorifikační* funkce jmen. Společně se Šrámkem (1999, s. 23) mezi nimi činíme rozdíl, protože zatímco konotační spojení jména bouře s určitým apativem nebo jiným jménem vzniká nezáměrně a až po onymickém aktu, v případě honorifikace je toto spojení záměrné a je přítomno od počátku. Honorifikaci, která je běžná v jiných nomenklaturách (např. mineralogické, viz Holeš, 2024), v meteorologii pozorujeme výjimečně, např. u bouře *Armand* (2022) pojmenované na počest belgického hlasatele Armanda Piena (1920–2003) proslulého zábavným pojetím meteorologických televizních pořadů (Institut Royal Météorologique, b. d.). Jména bouří označující smrtelné a hospodářsky devastující jevy byla s konkrétními osobami údajně spojována v počátcích — zmiňovali jsme Wraggeho posměšné pojmenovávání bouří jmény neoblíbených politiků. V tomto případě bychom však spíš mluvili o funkci *difamační* či *ironizační*, kterou výše uvedení autoři neuvádějí (Blanár, 1996; Šrámek, 1999; Knappová, 1992).

Naopak nepřítomná je funkce deskriptivní. Jméno bouře by mělo zůstat značkové, neutrální, a to i při změnách její intenzity nebo lokality. Pro vlastní popis bouří disponuje meteorologie řadou jiných, např. fyzikálních ukazatelů. Obrysy těchto funkcí nejsou zcela ostré a v některých případech mohou být naše úvahy do jisté míry spekulativní. To však odpovídá slovům Knappové, podle které se některé funkce „navzájem doplňují, překrývají a nemusejí být vždy v plném rozsahu realizovány“ (Knappová, 2016, s. 1243).

4. ZÁVĚRY

Meteorologická nomenklatura se bude s šířením vědeckotechnologických pokroků rozvíjet. Např. v roce 2021 oznámila Izraelská meteorologická služba, že bude s Řeckem a Kyprem pojmenovávat bouře a zveřejnila seznam dvaceti pěti jmen (nikoliv dvaceti jedna jmen jako u evropských seznamů) pro sezónu 2023/24 složený většinou z řeckých, kyperských a izraelských jmen (Savir, 2023).

Objevují se tendence pojmenovávat další povětrnostní jevy, jako jsou ničivé a smrtelné vlny veder. Vznikají návrhy standardizovat jejich dosud nesystematické a neoficiální pojmenovávání podobně jako u bouří (Arguedas Ortiz, 2023; Booth, 2023). V roce 2023 byla pro vlny veder užívána jména z mytologie, např. *Cerberus*, *Charon* a *Cleon*, a zacházelo se s nimi stejně jako se jmény bouří. Meteorologové ale upozorňují, že vlny veder nelze definovat tak jednoznačně jako bouře (Samenow, 2020) a Světová meteorologická organizace varuje před nekoordinovaným pojmenováváním, protože to se může v rizikové situaci dostat do konfliktu s oficiálními systémy (World Meteorological Organization, 2022). S ohledem na globální oteplování lze předpokládat, že význam jejich pojmenování poroste.

V Kalifornii se pojmenovávají lesní požáry a na webových stránkách kalifornského Úřadu pro lesnictví a požární ochranu lze najít seznamy požárů nesoucí jména podle místa vzniku. Např. požáry s nejvyšším počtem obětí byly *Camp Fire* (2018, podle silnice Camp Creek Road) a *Griffith Park Fire* (1933, podle parku v Los Angeles)⁷. Nejnověji se jmény požárů zabývali Sublett a Sublett (2023), kteří na rozsáhlém souboru jmen zjistili, že nejčastěji ve jméně požáru figurují hydronyma, oronyma a hodonyma. Podobně lze v angličtině pozorovat pojmenovávání povodní podle řeky, nebo bouře, která je způsobila, a pojmenovávání lavin podle zasažených obcí a hor, kde vznikly.

Kromě toho se meteorologické jevy vyskytují i mimo Zemi — větrné a písečné bouře, deště a další atmosférické jevy na planetách Sluneční soustavy a mimo ni. Na Saturnu byla pozorována bouře dvacetinásobně větší a čtyřikrát silnější než jakákoliv pozemská bouře (Atlantic Oceanographic & Meteorological Laboratory, 2023b). Výjimečně jsou tyto jevy pojmenovávány. Nejznámější je *Velká rudá skvrna*, anticyklóna větší než Země, pozorovaná po staletí na Jupiteru. Lze se domnívat, že s dalším poznáním vesmíru vznikne potřeba tyto jevy pojmenovávat a Mezinárodní astronomická unie to předpokládá, když říká, že „názvy atmosférických jevů jsou v tuto chvíli neformální; v budoucnosti bude zvolen formální systém“ (International Astronomical Union, b. d.-c)⁸.

Onomasticky zajímavému způsobu pojmenování meteorologických jevů byla dosud věnována malá pozornost. V článku jsme podali syntézu jeho vývoje a pokusili jsme se o analýzu části jmen evropských bouří, která by si jistě zasloužila zpřesnění a rozvedení. Pronikavějšího poznání nomenklatury lze dosáhnout na základě rozboru jejich funkcí, mezi nimiž kromě identifikační a diferenciativní funkce dominuje psychologická funkce, přičemž společensky klasifikující a konotativní funkce jsou okrajové a deskriptivní funkce se neuplatňují. Závěrem

⁷ Zdroj: CAL FIRE, <https://www.fire.ca.gov/incidents/2022>

⁸ „Names for atmospheric features are informal at present; a formal system will be chosen in the future“ (IAU, 2023-c).

formulujeme tendence, kterými se vyznačuje nomenklatura povětrnostních jevů a které ji odlišují od nomenklatur jiných věd:

a) Použití deantroponymizovaných jmen, původně ženských, dnes střídavě ženských i mužských. To má důsledky pro kontextové zapojení jména do textu. Van Langendonck (2007, s. 201–202) upozorňuje na častou apozici jmen bouří s apelativem, aby se u nezasvěcených příjemců sdělení vyloučila záměna s antroponymem. Pozorujeme to i v českých médiích, kde se jména vyskytují spolu se slovy bouře, hurikán, tajfun apod., např. v tomto úryvku z novinového článku: „Tropická bouře Isaac, která by měla nabrat sílu hurikánu, směřuje Mexickým zálivem přímo na New Orleans. Přesně před sedmi lety toto město zpusťošil hurikán Katrina.“ (*Lidovky.cz*, 28. 8. 2012). V případě, že funkce jména plyne z kontextu, případně pro zvýšení zajímavosti titulku, se jméno vyskytne samostatně, např. v názvu téhož článku „Sedm let po Katrině se na New Orleans žene bouře, přinese záplavy.“

b) Použití předem sestavených, regulovaných a většinou abecedních seznamů jmen, která jsou bouřím přiřazována. Tím se tato nomenklatura liší od jiných, ve kterých pojmenování následuje po poznání příslušného jevu nebo objektu. Kromě nomenklatury bouří existují i nesystematicky pojmenovávané izolované meteorologické jevy jako *El Niño* nebo protikladný jev *La Niña*.

c) Tvorba meteorologické nomenklatury za účasti veřejnosti. Britská vládní meteorologická služba *Met Office* na svých stránkách vyzývá veřejnost k podávání návrhů až pěti jmen (*Met Office*, b. d.). V případě zmíněné praxe na Svobodné univerzitě v Berlíně můžeme mluvit až o její komercializaci. Tento rys ji odlišuje od propriálních nomenklatur jiných věd, byť něco podobného pozorujeme částečně v astronomii, kde probíhají kampaně, ve kterých veřejnost navrhuje jména planetek nebo exoplanet⁹. Samotná účast veřejnosti na pojmenovávání objektů veřejného zájmu však není ničím novým a setkáváme se s různými akcemi, jejichž cílem je navrhnout jméno novým ulicím, budovám nebo zvířatům v zoologických zahradách (viz David, 2009).

LITERATURA

- Adamson, P. (2003). Clement Lindley Wragge and the Naming of Weather Disturbances. *Weather*, 57, 359–363.
- AEMET (b. d.). Borrascas con gran impacto: Información divulgativa y de otras temporadas. *Agencia Estatal de Meteorología*. <https://www.aemet.es/es/conocerlas/borrascas>

⁹ V roce 2019 česká veřejnost podávala návrhy na pojmenování exoplanety v kampani pod záštitou Mezinárodní astronomické unie. Zvoleno bylo jméno *Makropulos* a hvězda XO-5 v souhvězdí Rysa, kterou *Makropulos* obíhá, ponese jméno *Absolutno*. Komise vybírala z tisíce sedmi set návrhů jmen (Akademie věd České republiky, 2019).

- Akademie věd České republiky (2019, 17. prosince). *Česká exoplaneta se jmenuje Makropulos, její hvězda Absolutno* [Czech Exoplanet is Called Makropulos, its Star Absolutno]. <https://www.avcr.cz/cs/pro-verejnost/aktuality/Ceska-exoplaneta-se-jmenuje-Makropulos-jeji-hvezda-Absolutno>
- Arguedas Ortiz, D. (2023, 19. srpna). Should we Name Heatwaves as we do Other Extreme Weather Events? *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2023/aug/19/naming-heatwaves-hurricanes-cerberus-europe-prepare-extreme-heat>
- Atlantic Oceanographic & Meteorological Laboratory (2023a, 1. června). *Definitions & Storm Names*. <https://www.aoml.noaa.gov/hrd-faq/#Definition>
- Atlantic Oceanographic & Meteorological Laboratory (2023b, 1. června). *Anatomy and Life Cycle of a Hurricane*. <https://www.aoml.noaa.gov/hrd-faq/#planetary-hurricanes>
- Blanár, V. (1996). *Teória vlastného mena* [Theory of proper name]. Bratislava: Veda.
- Booth, W. (2023, 20. července). Cerberus. Charon. Gary? Heat Wave Naming Debate Intensifies. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/world/2023/07/20/europe-heat-wave-name-cerebus-charon>
- CAL FIRE (2022, 24. října). Top 20 Deadliest California Wildfires. *California Department of Forestry and Fire Protection*. <https://www.fire.ca.gov/our-impact/statistics>
- Česká meteorologická společnost (2024, 29. května). Elektronický meteorologický slovník [Electronic meteorological dictionary]. <http://slovník.cmes.cz>
- David, J. (2009). Soutěž na pojmenování nového města — Havířov [A competition to name a new town — Havířov]. *Acta Onomastica*, 50(1), 63–79.
- David, J., Klemensová, T., & Místecký, M. (2022). *Od etymologie ke krajině. Onomastika pro 21. století* [From etymology to landscape. Onomastics for the 21st century]. Brno: Host.
- Erdman, J. (2023, 24. října). Here are the winter storm names for 2023–24. *The Weather Channel*. <https://weather.com/storms/winter/news/2023-10-04-winter-storm-names-2023-2024>
- Freie Universität Berlin (2019, 23. září). *Adopt a Vortex Program Comes of Age!* https://www.fu-berlin.de/en/presse/informationen/fup/2019/fup_19_272-aktion-wetterpate/index.html
- Gudde, E.G. (1955). Naming Storms. *Names*, 3(1), 34–37.
- Holeš, J. (2024). Vlastní jména osob spojených s českým prostředím v mineralogické nomenklatuře [Czech proper names of persons connected with Czech environment in mineral names]. *Acta Onomastica*, 65(1), 60–76.
- Hough, C., & Izdebska, D. (Eds.). (2016). *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Oxford University Press.
- Institut National de la Statistique et des Études Économiques (b. d.). *Classement des prénoms en France depuis 1900*. <https://www.insee.fr/fr/statistiques/3532172>
- Instituto Nacional de Estadística (2024, 16. května). *Apellidos y nombres más frecuentes*. https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadística_C&cid=1254736177009&menu=ultiDatos&idp=12547347110990
- Institut royal météorologique (b. d.). *La nouvelle liste des noms de tempêtes européennes est connue*. <https://www.meteo.be/fr/infos/actualite/la-nouvelle-liste-des-noms-de-tempetes-europeennes-est-connue>
- International Astronomical Union (b. d.-a). *Buying Stars and Star Names*. https://www.iau.org/public/themes/buying_star_names
- International Astronomical Union (b. d.-b). *Gazetteer of Planetary Nomenclature*. <https://planetarynames.wr.usgs.gov>
- International Astronomical Union (b. d.-c). *IAU Rules and Conventions*. <https://planetarynames.wr.usgs.gov/Page/Rules>
- International Council of Onomastic Sciences (b. d.). *Onomastic terminology*. <https://icosweb.net/publications/onomastic-terminology>
- Jakobson, R. (1960). Linguistics and Poetics. In: T. Sebeok (Ed.), *Style in Language* (pp. 350–377). Cambridge, MA: MIT Press.
- Kislow, P.V. (2008). *Hurricanes: Background, History and Bibliography*. New York: Nova Science Publishers.

- Knappová, M. (1992). K funkčnímu pojetí systému vlastních jmen [On functional conception of the system of proper names]. *Slovo a slovesnost*, 53(3), 211–214.
- Knappová, M. (2002). *Jak se bude vaše dítě jmenovat* [What will your child's name be?]. Praha: Academia.
- Knappová, M. (2016). Onymická funkce [Onymic function]. In: P. Karlík, M. Nekula & J. Pleskalová (Eds.), *Nový encyklopedický slovník češtiny I-II* (s. 1243). Praha: Lidové noviny.
- Leroy, S. (2004). *Le nom propre en français*. Paris: Ophrys.
- Medlin, J., Ball, R., Beeler, G., Barry, M., Beaman, J., & Shepherd, D. (2022, září). Hurricane Katrina — August 2005. National Weather Service. <https://www.weather.gov/mob/katrina>
- Météo France (b. d.). *Nom de baptême des tempêtes*. <https://web.archive.org/web/20240518062219/http://tempetes.meteofrance.fr/Nom-de-bapteme-des-tempetes.html>
- Met Office (b. d.). *Name our Storms*. <https://www.metoffice.gov.uk/forms/name-our-storms-call-for-names>
- Ministère de la Culture (b. d.). *Langues régionales*. <https://www.culture.gouv.fr/Thematiques/langue-francaise-et-langues-de-france/Agir-pour-les-langues/Promouvoir-les-langues-de-France/Langues-regionales>
- Müller, M. (2014). Tropické cyklony [Tropical cyclones]. *Geografické rozhledy*, 24(2), 8–10. <https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/clanek/219>
- Müller, M. (2022). Kde hurikány dostaly své jméno [Where hurricanes got their name]. *Geografické rozhledy*, 31(4), 20–23. <https://www.geograficke-rozhledy.cz/archiv/clanek/3075>
- Müller, M., Kocánová, B., & Zacharov, P. (2022). Meteorological Glossaries and Dictionaries: A Review of Their History and Current State. *Bulletin of the American Meteorological Society*, 103(1), E157-E180.
- Müller, M., & Zacharov, P. (2022). Vývoj českých meteorologických slovníků v mezinárodním kontextu [Evolution of Czech meteorological glossaries in the international context]. *Meteorologické zprávy*, 75(4), 117–122.
- Munzar, J. (1989). *Malý průvodce meteorologií* [Concise guide to meteorology]. Praha: Mladá fronta.
- Munzar, J., Pejml, K., & Krška, K. (1990). *Meteorologie skoro detektivní* [Meteorology almost detective]. Praha: Horizont.
- National Hurricane Center (b. d.). *Tropical Cyclone Names*. <https://www.nhc.noaa.gov/aboutnames.shtml>
- Novotný, M., Kocánová, B., & Müller, M. (2023). 'Meteorology' and 'Meteors' across Centuries: A Short History of Two Problematic Terms. *Classical Receptions Journal*, 15(3), 271–297.
- Nuessel, F. (2015). A Note on the Names for Winter Storms. *Names*, 63(4), 242–245.
- Pleskalová, J. (2016). Vlastní jména — třídění [Proper names — classification]. In: P. Karlík, M. Nekula & J. Pleskalová (Eds.), *Nový encyklopedický slovník češtiny I-II* (s. 1993–1994). Praha: Lidové noviny.
- Poštoľková, B. (1977). K vlivu odborné terminologie na národní jazyk [Influence of specialized terminology on national language]. *Slovo a slovesnost*, 38(2), 112–120.
- Samenow, J. (2020, 6. srpna). Heat Wave 'Hugo?' New Coalition Seeks to Name Hot Weather Like Hurricanes. *The Washington Post*. <https://www.washingtonpost.com/weather/2020/08/06/naming-heat-waves>
- Savir, A. (2023, 27. září). The Event Names for the 2023-24 Season. *Israel Meteorological Service*. <https://ims.gov.il/en/node/2251>
- Smith, G.F., & Figueiredo, E. (2022). "Rhodes—" Must Fall: Some of the Consequences of Colonialism for Botany and Plant Nomenclature. *Taxon*, 71(1), 1–5.
- Sobišek, B., a kol. (1993). *Meteorologický slovník výkladový a terminologický* [Explanatory and terminological dictionary of meteorology]. Praha: Ministerstvo životního prostředí.
- Statbel (b. d.). *Prénoms filles et garçons*. <https://statbel.fgov.be/fr/themes/population/noms-et-prenoms/prenoms-filles-et-garcons>

- Sublett, M. D., & Sublett, J. A. (2023). Creeks and Peaks: Wildfire Name-Giving in the United States. *Names*, 71(3), 48–61.
- Svoboda, J., Šmilauer, V., Olivová-Nezbedová, L., Oliva, K., & Witkowski, T. (1973). Základní soustava a terminologie slovanské onomastiky [Elementary system and terminology of Slavic onomastics]. *Zpravodaj Mistopisné komise ČSAV*, 14(1).
- Šmilauer, V. (1963). *Úvod do toponomastiky* [Introduction to toponomastics]. Praha: Státní pedagogické nakladatelství.
- Šrámek, R. (1999). *Úvod do obecné onomastiky* [Introduction to general onomastics]. Brno: Masarykova univerzita.
- Tanet, Ch., & Hordé, T. (2000). *Dictionnaire des prénoms*. Paris: Larousse.
- Ústav fyziky atmosféry Akademie věd České republiky (b. d.). *Meteorologická terminologie*. <https://www.ufa.cas.cz/struktura-ustavu/oddeleni-meteorologie/zakladni-vyzkum/meteorologicka-terminologie>
- Van Langendonck, W. (2007). *Theory and Typology of Proper Names*. Berlin/New York: De Gruyter Mouton.
- World Health Organization (2015, 15. května): *World Health Organization best practices for the naming of new human infectious diseases* (WHO/HSE/FOS/15.1). <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-HSE-FOS-15.1>
- World Meteorological Organization (2022, říjen). *Considerations regarding the Naming of Heatwaves*. <https://library.wmo.int/idurl/4/58333>
- World Meteorological Organization (2023, 24. listopadu). *Tropical Cyclone Naming*. <https://wmo.int/content/tropical-cyclone-naming>
- Žák, M. (2021, 27. října). *Karl, Petra, Kyrill, Emma. I tlakové níže a výše mají svá jména* [Karl, Petra, Kyrill, Emma. Even lows and highs have their own names]. *In-Počasí*. <https://www.in-pocasi.cz/clanky/teorie/pojmenovani-vyse-nize-27.10.2021>

SUMMARY

THE USE OF PROPER NAMES IN METEOROLOGY. TRADITIONAL, NEW AND FUTURE AREAS OF RESEARCH

The article sums up the current use of proper names in meteorology, which has received relatively little attention thus far despite tracing its history back to the end of the 19th century. A strictly regulated and systematic naming of tropical storms has a long tradition since the middle of the 20th century. The naming of extratropical winter storms, primarily American and European ones is much more recent. The paper contains an attempt to analyse the names of European storms. The naming of these meteorological phenomena is characterized by (a) the use of first names, originally female, now alternately female and male, and (b) the use of pre-established, usually alphabetical lists of the names that are gradually assigned to storms. In conclusion, several considerations are given about the possible future development of the use of proper names in meteorology and the naming of the phenomena connected with weather.

Key words: first name, meteorology, storm, terminology, nomenclature